

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 - **17072455**
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

20 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KEMAL
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

BİNGÖL MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖMER FARUK HÜLAKÜ'NÜN
TBMM 7/42973 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/42973

GK 143

SORULAR

Bingöl'ün Kanîreş/Karhova ilçesinde Göynük Çayı üzerinde yapılması planlanan "Derinçay Regülatörü ve HES" projesi için bölge halkının tüm itirazları, görüşleri ve demokratik protestolarına rağmen ÇED olumlu kararı verilmiştir. Söz konusu proje kapsamında 22,3 MW kurulu güce sahip nehir tipi bir santral kurulması ve yıllık yaklaşık 40 GWh elektrik üretilmesi planlanmaktadır.

Ancak proje ; Hacılar, Halifan ve Kızılağaç köylerinin tarım arazileri, meraları ve hayvancılığa dayalı yaşam biçimi üzerinde ciddi riskler barındırmaktadır. Ayrıca Göynük Çayı'nın Bingöl Ovası'nı besleyen ana su kaynaklarından biri olduğu dikkate alındığında, bu projenin su rejimini bozarak tarım ve hayvancılığı ciddi bir şekilde olumsuz etkileyeceği yönünde ciddi kaygılar bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Göynük Çayı üzerinde yapılması planlanan HES projesi için verilen ÇED olumlu kararının dayandığı bilimsel raporlar kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
- 2- Projenin Bingöl Ovası'ndaki tarımsal üretime ve yeraltı su seviyesine etkisi konusunda bağımsız bir etki analizi yapılmış mıdır?
- 3- Proje kapsamında kaç dönüm tarım arazisi ve mera alanı doğrudan veya dolaylı olarak etkilenecektir?
- 4- ÇED sürecinde halkın katılımı gerçekten sağlanmış mıdır, yoksa formalite olarak mı yürütülmüştür?
- 5- Proje kapsamında kurulacak kırma-eleme ve beton santralinin çevresel etkileri ayrıca değerlendirilmiş midir?
- 6- Göynük Çayı'nda bulunan ekosistem ve biyolojik çeşitlilik (balık türleri dahil) üzerinde oluşacak etkiler nelerdir?
- 7- Projenin yıllık ekonomik getirisi ile bölgede oluşacak tarımsal kayıplar karşılaştırılmış mıdır?
- 8- Tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin zarar görmesi durumunda bölge halkına herhangi bir tazminat veya destek planlanmakta mıdır?
- 9- Bu proje nedeniyle bölgede zorunlu göç yaşanması ihtimali değerlendirilmiş midir? Değerlendirilmediyse gerekçesi nedir?

CEVAPLAR

1- Bakanlığımızda Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci yürütülen her projede gerek halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerileri almak üzere düzenlenen halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılımı toplantısında, gerekse ÇED süreci içerisinde Bakanlığımıza sunulan ÇED Başvuru Dosyası, ÇED Raporu ve Nihai ÇED Raporu'nun halkın erişimine açılması noktasında Bakanlığımıza /Valiliğimize gelen dilekçeler aracılığıyla her aşamada halkın itirazları, görüş ve önerileri alınarak, halkımız ÇED sürecine dâhil edilmiştir. Ayrıca, ÇED sürecinin her aşamasında, şeffaflık ilkesi doğrultusunda tüm paydaşlar sürece dâhil edilmiştir. Bingöl İli, Karlıova İlçesi, Göynük Çayı üzerinde Göynük Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Derinçay Regülatörü ve HES (Kurulu Güç:23.047 MWm/22,355 MWe), Kıрма Eleme Yıkama Tesisi ve Beton Santrali" projesi ile ilgili olarak 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren mülga ÇED Yönetmeliği'nin 8. maddesi kapsamında hazırlanan ÇED Başvuru Dosyası 12.04.2022 tarihinde Çevrimiçi ÇED Süreci Yönetim Sistemi (e-ÇED) üzerinden Bakanlığımıza sunulurken ÇED süreci başlatıldığı ve Bakanlığımıza sunulan dosya ile ilgili ÇED Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri kapsamında duyuru tarihinden itibaren rapor nihai edilene kadar proje hakkında görüş ve önerilerini almak için Bakanlığımız <https://eced-duyuru.csb.gov.tr/eced-prod/duyurular.xhtml> adresinden projenin aşamaları ve raporlar ile ilgili kamuoyuna bilgilendirme yapılarak görüş ve önerileri alınmıştır.

2,3,7,8,9- Ülkemizde planlanan ve ÇED Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımıza başvurusu yapılan her projenin ÇED süreçlerinde seçilen alanının ve önerilen proje nedeniyle etkilenmesi muhtemel olan çevrenin; topografyası, batimetrik özellikleri, ulusal enerji iletim şebekelerine göre konumu, aday sahanın yer aldığı coğrafi bölge ve iklim özellikleri, karayolları ve yerleşim merkezlerine göre konumu, arkeolojik ve kültürel varlıklar ile ilişkisi, doğal koruma alanları ve milli parkla olan ilişkisi, zirai ve sanayi durumu ve aday sahanın lojistik konumu, bölgenin nüfus, fauna, flora, jeolojik ve hidrojeolojik özellikleri, doğal afet durumu, tarım, turizm, toprak, su, hava ve atmosferik koşulları, iklimsel faktörler, mülkiyet durumu, kültür varlığı ve sit özellikleri, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet derecesi (ÇED Yönetmeliği'nin Ek-5'deki Duyarlı Yöreler Listesi de dikkate alınarak) ve benzeri özellikleri dikkate alınarak, projeye ait dosyanın, proje kapsamında hazırlanacak olan her türlü bilgi ve dokümanın incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla; ÇED Başvuru Dosyası'ndaki bilgiler de göz önünde bulundurularak; ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri, Bakanlık yetkilileri ile proje sahibi ve/veya temsilcilerinden oluşan bir komisyon oluşturulmaktadır.

Bahse konu proje için , ÇED Yönetmeliği'nin 8. maddesi doğrultusunda projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özellikleri de dikkate alınarak projeye ait dosyanın, her türlü bilgi ve dokümanın incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü); Kültür ve Turizm Bakanlığı (Erzurum Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü); Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü); Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Karayolları Genel Müdürlüğü); Bingöl Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, İl Özel İdaresi); Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü); Bingöl Belediye Başkanlığı temsilcilerinden oluşan, İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) oluşturulmuştur.

Bahse konu projenin ÇED süreci içerisinde Bingöl Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü) ve Tarım ve Orman Bakanlığı'nın bağlı kuruluşu olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün uygun görüşleri alınmış olup, ilgili kurum tarafından projenin yeraltı su seviyesine etkisi, bölgedeki mera tarım alanlarının nitelikleri, projenin mera tarım alanlarına olan etkisi, elden çıkarılacak tarım alanları, hayvancılık faaliyetlerine olası etkileri ile mevcut ve planlanan geçim kaynakları vb. konular dikkate alınarak ayrıntılı inceleme yapılmıştır.

- 4- ÇED Yönetmeliğin 9/1 maddesi gereğince; halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere; Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum / kuruluşlar ve proje sahibinin katılımı ile Bakanlıkça belirlenen tarihte, projeden en çok etkilenmesi beklenen ilgili halkın kolaylıkla ulaşabileceği Valilikçe belirlenen merkezi bir yer ve saatte olmak üzere; toplantı yeri, Valilik tarafından Bakanlığımıza bildirilmiş olup; toplantının tarihini, saatini, yerini ve konusunu belirten ilanlar projenin gerçekleştirileceği yörede yaygın süreli ulusal yayınlanan (Anayurt Gazetesi- yayın tarihi 11.05.2022 sayfa no:9) yerel süreli yayınlanan Bingöl Kent Haber gazetesi yayın tarihi 11.05.2022 sayfa no:3) gazetelerinde toplantının yapılacağı tarihten en az on (10) takvim günü önce yayımlanmıştır. Aynı zamanda; toplantının düzenleneceği bilgisi Bakanlığımız ile Bingöl Valiliği web sitesinde yayımlanmak suretiyle kamuoyuna duyurulmuştur.

Bingöl İli, Karlıova İlçesinde yapılacak Halkın Katılım Toplantısına Bingöl Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü), proje sahibi yetkilileri ve ÇED Başvuru Dosyasını hazırlayan firma temsilcileri ile yöre halkı, köy muhtarları toplantının yapılacağı Bingöl İli, Karlıova İlçesi, Turgut Özal Mahallesi, Cumhuriyet Cad. No:56 adresinde 01.06.2023 tarihinde saat 13:30 itibarıyla hazır bulunmuşlardır.

ÇED Yönetmeliği'nin 9. maddesi gereğince gazete ilanlarının verildiğinin ve yöre halkına gerekli duyuruların yapıldığının tespit edilmesi sonucunda, oturum başkanının açılış konuşmalarıyla toplantıya başlanılmış; ardından projeye ilişkin Bakanlığımıza yapılan başvuru ve bu başvuru neticesinde Bakanlığımızca yapılan çalışmalar ve devamında ÇED sürecinin bundan sonra nasıl işleyeceği hakkında halka bilgi verilmiştir.

- 5- "ÇED Olumlu" kararı verilen projede inşaat öncesi, inşaat ve işletme aşamasındaki çevresel etkileri ve alınacak önlemlerinin geçmişteki, mevcuttaki veya gelecekteki etki alanı içerisinde kalan başka faaliyetler ile birlikte oluşturduğu ve oluşturacağı çevresel ve sosyal etkilere yer verilerek kümülatif değerlendirme yapılmıştır.
- 6- Bahse konu proje için, ÇED Yönetmeliği'nin 8. maddesi doğrultusunda projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özellikleri de dikkate alınarak projeye ait dosyanın, her türlü bilgi ve dokümanın incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan İnceleme Değerlendirme Komisyon üyeleri içerisinde Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü) yer almakta olup, söz konusu kurumlar tarafından talep edilen ekosistem değerlendirme raporu ayrıntılı incelenerek uygun görüş verilmiştir. Bahse konu Ekosistem Değerlendirme Raporu'nda olası etkiler ve alınacak tedbirler Nihai ÇED Raporu'nda yer almaktadır.